

условиях учебного заведения, организация своевременной и достаточной помощи им формирует позитивную направленность иностранных студентов к жизни и обучению в нашей стране.

Ключевые слова: адаптация, высшее образование, иностранные студенты.

of educational institution, organizing of timely and sufficient help to foreign students forms positive direction of them to the life and studies in our country.

Key words: adaptation, high education, foreign students.

Стаття надійшла 15.03.2013 р.

УДК 101:37.018.761

М.О. Дудченко, А.Ф. Артеменко, І.Ю. Левченко, К.В. Васильєва, В.Б. Свирідюк
ВІНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Вивчення особливостей перебування іноземних студентів в Україні викриває низку проблем, вирішення яких сприятиме залученню на навчання в Україну студентів-іноземців, що має важливе значення для збереження наукового та освітнього потенціалу українських вищих навчальних закладів.

Ключові слова: іноземні студенти, навчання.

Створення умов для отримання якісної освіти іноземцями в Україні безперечно сприятиме покращенню іміджу нашої країни, та надолуженню втраченого з роками освітнього потенціалу України. Процес навчання іноземних студентів не може відбуватися у відриві від соціально культурного середовища приймаючої сторони. Тому питання адаптації – це найістотніший чинник, що впливає на ефективність навчання.

Зрозуміло, що перебування в країні іноземної молоді пов'язане з адаптаційними труднощами та різницею реалій країни від того, про що обіцялося в рекламних проспектах. Невпорядковані гуртожитки, старі меблі в аудиторіях, морально застаріле обладнання, яке деколи зустрічається в лабораторіях, зазвичай не згадуються на етапі укладання договору про навчання, а тому справляють сильне враження, коли доводиться цим користуватися. Не всі українці лояльно ставляться до іноземних студентів, часом не розуміючи, що вони не тягар для держави, а навпаки, джерело доходу та свідчення входження України у світове співтовариство і процеси глобалізації.

У зв'язку з тим, що кількість іноземних студентів в українських вузах з кожним роком зростає, міністерством освіти було поставлене завдання вирішення мовного питання [4]. Подолання мовного бар'єру – не найважче. Куди важче прийняти чужу культуру. Іноземному студенту доводиться ще входити у студентське середовище, вписуватися в основні норми міжнародного колективу, знаходити почуття академічної рівноправності, і при цьому навчатися професії. А якщо врахувати націоналізм і расизм, наявний у окремих представників титульного населення, бюрократичні зволікання при реєстрації, побутові проблеми, незвичний клімат, то стає зрозумілим, що вони багаторазово посилюють труднощі іноземного студента. Тепер усі українські вузи можуть визначати мову навчання іноземних студентів, урахуовуючи їхні бажання, можливості і ліцензію, яку вони надають. Про це було зроблено офіційну заяву на засіданні Колегії МОН в місті Харкові, де виступив міністр науки і освіти України Дмитро Табачник. За заявою міністра освіти таке нововведення може збільшити відсоток іноземних студентів в Україні, та підвищити економічне становище ряду вузів України.

Раніше для іноземних студентів викладання проводилося тільки українською мовою, рідше – російською. Через це відбувалося безліч непорозумінь і конфузів, тому що більшість іноземних студентів, які вступають до вузів України недостатньо володіють українською мовою. Зазвичай, іноземні студенти, які приїжджають навчатися в українських вишах частіше володіють російською мовою, тому що спеціалізована література, вебсайти представлені цією мовою, та й більшість оточуючих між собою спілкуються за допомогою російської мови. У результаті, іноземні студенти повинні володіти не однією, а двома мовами, крім своєї рідної. Іноземні студенти повинні ще знати дві граматики, термінології, тому і виникає питання: може простіше їхати в Росію? І правда, так виходить простіше: краще їхати іноземним студентам в Росію, адже не всі з них володіють українською мовою. З цієї причини, зменшується кількість іноземних студентів в українських вузах, бо вони через мовний бар'єр обирають вузи Росії.

Для соціальної адаптації у Вищому державному навчальному закладі України «Українська медична стоматологічна академія» створені умови, в яких молоді люди можуть зберігати звичний спосіб життя, підтримувати свої національні традиції, і це сприяє тому, що вони, не будучи поставленими перед вибором добровільно-примусової асиміляції на період тимчасового проживання, легше переживають "культурний шок".

Процес адаптації до незвичного соціального та культурного оточення триває весь період навчання, і успішність його залежить як від індивідуальних особливостей і характеру студента, так і від професійно-людських якостей викладачів. Хтось із молодих людей легко і гармонійно входить у нове середовище, приймає мову, розділяє звичаї, з пошаною ставиться до цінностей. Хтось робить це лише частково, погоджуючись прийняти тільки обов'язкові норми за умови збереження власних традицій. Хтось із студентів зовсім не готовий йти ні на які компроміси, так і залишається відокремленим. І добре, якщо він все ж успішно завершує процес навчання, а не їде надломленим і запеклим. Безумовно, найважче студентам-першокурсникам, адже соціальна ізоляція, тривога і депресія, пов'язана з попаданням в інший соціум і культуру, дезорієнтують молоду людину, яка, виявляється, просто не в силах зрозуміти, що ж від нього вимагається. І тут на допомогу приходять студенти тієї ж

національності, але більш старших курсів, яким теж свого часу допомогло земляцтво. Така взаємодія, прийнята в студентському середовищі – важлива складова прискореної адаптації і плавного входження в незнайоме середовище. Залучення студентів, які вже пройшли процес адаптації, на добровільній основі до запланованих культурних заходів іноземних та вітчизняних студентів може сприяти не лише прискоренню процесу адаптації майбутніх студентів, але й розвитку толерантного ставлення в загальному студентському середовищі [3]. Крім того, в подібному спілкуванні першокурсники легше опановують побутову російську та українську мови, якою старшокурсники володіють уже дуже добре.

Приваблюють іноземних студентів навчатися саме у ВДНЗ України «УМСА» не тільки конкурентна ціна, але й повноцінні програми підготовки всіх рівнів бакалаврів, спеціалістів, магістрів, та можливість слухати лекції не тільки російською, а й англійською мовою.

Іноземні студенти дуже добре відгукуються про підготовчий факультет, який організований для іноземних абітурієнтів у ВДНЗ України «УМСА». У групах створюється атмосфера "доброго дому", де кожному абітурієнту приділяється достатньо уваги. Причому, особливим побажанням з боку учнів було те, щоб ці групи комплектувалися не за національною ознакою, оскільки саме інтернаціональність є основним стимулятором вивчення російської та української мов.

В організації дозвілля, іноземні студенти незмінно виявляються на висоті, оскільки ВДНЗ України «УМСА» знаходиться в духовній столиці України місті Полтава. Це вечори знайомств і дискотеки, всілякі концертні програми та олімпіади. І, звичайно ж, КВН та спортивні заходи. Національні та конфесійні свята найбільше сприяють інтернаціональній дружбі та взаєморозумінню. І до закінчення навчання іноземні студенти знаходять друзів, знаходять нові цінності та моделі поведінки, і повертаються на батьківщину не тільки відмінними спеціалістами, але і більш соціально гнучкими, з багатим культурним багажем.

За статистикою Україна посідає 9-е місце у світі за кількістю іноземних студентів. І з кожним роком Україна стає все більш привабливою країною з точки зору отримання освіти. Пов'язано це з великою кількістю чинників. У першу чергу, іноземних студентів приваблює в нашій країні можливість отримати якісну освіту за помірну плату: українські ВНЗ займають у світових рейтингах почесні місця, а вартість навчання в них помітно нижче, ніж у європейських аналогах. Важливе значення має також толерантність місцевого населення до іноземців, невисокий прожитковий мінімум і досить м'який клімат, що переважає в країні. Важливим є і той факт, що в українських ВНЗ дозволено вести викладання на тих іноземних мовах, які зручні студентам з інших країн, в першу чергу маються на увазі російська і англійська мови.

Серед студентів-іноземців в Україні переважають вихідці з Китаю, Росії, Туреччини, Туркменістану, Йорданії, Сирії, Палестини, Ірану. Багато хто з них навчання тут розглядають не тільки як можливість отримати освіту за помірну плату, але і як шанс перебратися на проживання у більш розвинені країни. Не дивує кількість росіян, що відправилися здобувати освіту у ВНЗ України. Практично повна відсутність мовного бар'єру, близькі до російських культурні традиції, уклад життя і методика викладання, географічна близькість України та Росії дають вагомі підстави задуматися про отримання освіти саме в цій країні. Явним плюсом є можливість знайти роботу у великих українських містах за здобутою спеціальністю.

За даними міністерства освіти, у вищих навчальних закладах країни в даний момент навчається більше 40 000 іноземних студентів. Це, звичайно, дещо менше, ніж, наприклад, у Німеччині, де в одному тільки Гейдельберзькому університеті навчається більше 3000 іноземців, але не набагато. Кількість іноземних студентів в Україні неухильно зростає, їх стає більше в середньому на 10% на рік. Україна зацікавлена в іноземних студентах не менше, ніж вони зацікавлені в отриманні освіти в Україні. У сучасних умовах число українських громадян, які мають достатньо коштів для отримання платної освіти, різко скоротилося, тому навчання іноземців – це один із шляхів наповнення вузівських бюджетів, та й приплив валюти в країну: близько 200 мільйонів доларів щорічно приносить у державну скарбницю навчання іноземців.

Якщо говорити про спеціальності, якими оволодівають іноземні студенти, то більше половини з них вибрали медицину. Це говорить про те, що традиції освіти, які існували в Радянському Союзі і стали основою формування освітніх програм та перехід до європейського освітнього простору під назвою «Болонський процес», надають більшого бажання навчатися у ВНЗ України, які не втратили своїх чудових якостей та, як і раніше, користуються повагою у всьому світі.

Ми стоїмо на порозі значних змін у освіті та умов праці, що викликає нагальну потребу в навчанні протягом усього життя. Ми зобов'язані дати нашому суспільству таку систему вищої освіти, яка б забезпечувала студентам сприятливі умови пошуку сфери найбільш плідного застосування набутих знань [2].

Сучасний світ характеризується інтенсивним розвитком контактів між різними країнами. Збільшуються потоки молоді з однієї країни в іншу, що бажають отримати вищу освіту. Підготовчі факультети є початковою ланкою в системі навчання іноземних фахівців в українських вищих навчальних закладах. Організація змісту підготовки студентів та управління їх пізнавальною діяльністю – два найважливіших питання, вирішення яких призводить до успішної наукової організації навчального процесу на підготовчих факультетах для іноземних громадян. Проведений аналіз контингенту студентів, показує, що вони є представниками різних систем освіти. Рівень пізнавальної діяльності, набутий іноземними громадянами у себе на батьківщині, за багатьма параметрами не відповідає рівню знань випускників середніх шкіл України. Крім цього, спостерігаються значні розбіжності в методах навчання української та зарубіжної систем освіти. Однією з необхідних умов успішної реалізації управління змістом навчання іноземних громадян на підготовчих факультетах є грамотна комплектація

академічних груп. Комплектація груп на даний момент відбувається в міру заїзду студентів (ураховуються лише строки заїзду та майбутня спеціальність).

Сучасна педагогіка вимагає дослідження вихідного рівня пізнавальної діяльності студентів як з боку наявності конкретних знань предмета, що передують новим знанням, так і з боку сформованості пізнавальних дій, відсутність яких не дозволить успішно реалізувати програму навчання. Для визначення вихідного рівня знань на підготовчих факультетах необхідно проводити тестування студентів з природничих дисциплін [1]. При створенні тестів необхідно враховувати наступні основні принципи: принцип об'єктивності; принцип систематичності; принцип доступності; принцип всебічності. Навчання студентів у подібних групах дозволить в першу чергу вирішити питання про оптимізацію змісту природничих дисциплін та про коригування відповідних для даного контингенту студентів програм.

Надумок

Вивчення особливостей перебування іноземних студентів в Україні викриває низку проблем, вирішення яких сприятиме залученню на навчання в Україну студентів-іноземців, що має важливе значення для збереження наукового та освітнього потенціалу українських вищих навчальних закладів.

Література

1. Белозерцев Е.П. Педагогика профессионального образования / Белозерцев Е.П., Гонеев А.Д., Пашков А.Г. [и др.] - М.: Изд. Центр «Академия», 2004. – 386 с.
2. Беляев Ю. «Болонський процес»: [хрестоматія] / Ю.Беляев, О. Мішуков. – Херсон: ХДУ, 2005 – 276 с.
3. Іщенко О. Інтернаціоналізація студентського освітнього середовища: особливості протікання процесу в Україні / О.Іщенко // Вісник НТУУ «КПІ». – 2010. – № 2. – С. 18–23.
4. Куць О.М. Мовна політика деяких зарубіжних держав : навч.-метод. посібник [з питань мовної політики й міжнародних відносин для студ., розрахований на поглиблене вивчення курсу "Політологія"] / О.М. Куць. – Харків, 2011– 200 с.

Реферати

ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ В ВЫСШИХ УЧЕНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УКРАИНЫ

Дудченко Н.О., Артеменко А.Ф., Левченко Л.Ю., Васильева К.В.,
Свиридюк В.Б.

Изучение особенностей пребывания иностранных студентов в Украине раскрывает ряд проблем, решение которых будет способствовать привлечению на учебу в Украину студентов-иностранцев, что имеет важное значение для сохранения научного и образовательного потенциала украинских высших учебных заведений.

Ключевые слова: иностранные студенты, обучение.

Стаття надійшла 20.03.2013 р.

FEATURES OF FOREIGN STUDENTS STUDY IN HIGH STATE EDUCATIONAL INSTITUTES OF UKRAINE

Dudchenko N.O., Artemenko A.F., Levchenko L.Yu., Vasil'eva
K.V., Sviridyuk V.B.

The study of features of stay of foreign students in Ukraine disrobes the row of problems the decision of which will assist bringing in on studies to Ukraine of students-foreigners, that has an important value for maintenance of scientific and educational potential of Ukrainian higher educational establishments.

Key words: foreign students, studies.

УДК:616-071;616.24-002;616.24-006

Г.В. Константинович, Г.В. Демчук

Вишниський національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, м. Вишнись

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ «CASE» ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕМИ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ «СИМПТОМИ ТА СИНДРОМИ ПРИ ПНЕВМОНІЯХ, ПЛЕВРИТАХ, РАКУ ЛЕГЕНІВ» ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ІІІ КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Коллективная работа над кейсами сприяла вдосконаленню навичок обстеження хворого, обмірковування отриманих даних, виявленню ознак синдромів та формулюванню попереднього діагнозу з призначенням відповідних додаткових досліджень. Кейс-метод підвищив мотивацію та зацікавленість студентів у навчанні.

Ключові слова: кейс-метод, негоспітальна пневмонія, навчання, практичні навички.

Робота є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри пропедевтики внутрішньої медицини: «Особливості перебігу гострих та хронічних неспецифічних захворювань органів дихання в поєднанні з патологією серцево-судинної, травної, сечовидільної та ендокринної систем з урахуванням фармакоекономічних показників та параметрів якості життя» Державний реєстраційний номер 0111U003631.

Реформування національної системи освіти України, сучасні тенденції світової інтеграції зводять проблему розвитку особистості в ранг пріоритетних завдань. Тому велике значення набуває впровадження інтерактивних методів навчання і виховання, яке є ефективнішим засобом в опануванні сучасних технологій, підвищенні ефективності навчання і якості знань, формуванні життєвої і професійної компетентності сучасної молоді. Однією з інтерактивних методик, що набула популярності у Великобританії, США, Німеччині, Данії та інших країнах стала «Case study» (кейс-метод, метод аналізу ситуацій), розроблена англійськими науковцями М. Шевером, Ф. Едейем та К. Сйтс. Саме їй у світової практиці відводиться важливе місце для вирішення сучасних проблем у навчанні. В основу кейс-методу покладені концепції розвитку розумових здібностей студентів.

Існує дві школи розробки методики «Case»: Гарвардська (американська) та Манчестерська (європейська), які вирізняються одна від одної насиченням кейсів та особливостями прийняття вірного рішення.

Кейси класифікуються за типом відтворення (теоретичної або реальної ситуації), за об'ємом поданої інформації, за метою навчання, за видом отримання інформації та прийняття рішення.